

B.4. Σύνταξη Προγράμματος Δράσης

B.4.1 Απαιτούμενες μελέτες

Στο πλαίσιο των κατευθύνσεων του Χωροταξικού Σχεδίου Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (ΥΠΕΧΩΔΕ – ENVIPLAN, Γ' Φάση, 1999) και του Βασικού Προγράμματος Δράσης, προτείνονται μια σειρά από μελέτες ως απαραίτητες για την εφαρμογή του Σχεδίου, κατατασσόμενες σε δύο ομάδες:

- Μελέτες χωροταξικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα.
- Έρευνες και μελέτες ειδικής θεματολογίας με εξειδίκευση σε χωρικό ή κλαδικό επίπεδο.

Χαρακτηριστικά, αναφέρονται μελέτες που αφορούν:

- το Κτηματολόγιο
- το σύστημα μεταφορών
- την ολοκληρωμένη διαχείριση του υδατικού δυναμικού
- την ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων
- την ολοκληρωμένη διαχείριση των αλιευτικών πεδίων
- την ενεργειακή κάλυψη
- ειδικές χωροταξικές μελέτες σε επίπεδο νησιού ή υποπεριοχών του
- τη γεωργική ανάπτυξη
- την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού
- την αγορά εργασίας
- την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας.

Στο σύνολό τους οι μελέτες που ενδεικτικά περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Δράσης για την Εφαρμογή του ΧΣΠ, υποστηρίζεται ότι μπορούν να αποτελέσουν υπόβαθρο άμεσα ή έμμεσα συσχετιζόμενο με το επιθυμητό μοντέλο ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Η επιλογή του σεναρίου αειφορικής ανάπτυξης του τουρισμού επιβάλλει ακόμη και όταν ήδη έχουν εκπονηθεί ή εκπονούνται σήμερα ορισμένες από τις προαναφερθείσες μελέτες, την επαναπροσέγγιση των ειδικών θεμάτων διερεύνησής τους.

Με στόχο την εφαρμογή κατευθύνσεων αειφορικής ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, θεωρείται αρχικά κρίσιμη η

μελέτη – έρευνα βασικών συνιστωσών του σταδίου και προτύπου ανάπτυξης που έχει ακολουθηθεί / διαμορφωθεί έως σήμερα (αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης). Η έρευνα αυτή μπορεί να καλυφθεί με τις μελέτες που ενδεικτικά καταγράφονται στη συνέχεια:

1. Μελέτες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού σε νησιά με διαφορετικούς τύπους τουριστικής ανάπτυξης και άρα διαφορετικού βαθμού πιέσεις και ανάγκες σχεδιασμού (π.χ. σε επίπεδο ομάδας νησιών).
2. Μελέτες για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο εργασιακό πεδίο από την ανάπτυξη του τουρισμού σε νησιά της Περιφέρειας και για τις αλλαγές που επήλθαν στην απασχόληση, την ανεργία, την αγορά εργασίας και την παραγωγική δομή τους (π.χ. σε επίπεδο ομάδας νησιών ή αντιπροσωπευτικών περιπτώσεων).
3. Μελέτες για την εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων του τουρισμού σε επίπεδο Περιφέρειας και συγκεκριμένων νησιών (επενδύσεις, εισοδήματα, επιχειρηματική δραστηριότητα κ.α.).
4. Μελέτες αξιολόγησης των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών (επικοινωνίες, μέσα μεταφοράς, λιμάνια, δρόμοι, κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες) που σχετίζονται με τις τουριστικές δραστηριότητες στα νησιά της Περιφέρειας (π.χ. σε επίπεδο ομάδας νησιών).
5. Μελέτες για την εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης και των δυνατοτήτων ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, με έμφαση στις ακόλουθες:
 - Θαλάσσιος τουρισμός.
 - Οικοτουρισμός.
 - Αγροτουρισμός.
 - Πολιτιστικός τουρισμός.
 - Συνεδριακός τουρισμός.
 - Εκπαιδευτικός τουρισμός.
 - Θρησκευτικός τουρισμός
 - Ιαματικός τουρισμός και τουρισμός υγείας κ.α.
6. Μελέτη για τη δημιουργία δικτύου τουριστικών επιχειρήσεων της Περιφέρειας, που θα αποσκοπεί στην ενίσχυση των διαδικασιών

συνεργασίας καθώς και την ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών με στόχο την προώθηση του κοινού προϊόντος που διαθέτουν.

7. Μελέτη για τη δυνατότητα δημιουργίας και πώλησης τουριστικών πακέτων από συνεργαζόμενους φορείς (πρακτορεία, ξενοδοχεία, αναπτυξιακές εταιρείες) που θα αφορούν συνδυασμένη παροχή προϊόντων και υπηρεσιών από περισσότερα του ενός νησιά της Περιφέρειας.
8. Εκτίμηση των αναγκών των τουριστικών επιχειρήσεων της Περιφέρειας σε εφαρμογές τεχνολογίας και τις ανάγκες σχετικής εκπαίδευσης των εργαζομένων σ' αυτές (π.χ. σε επίπεδο ομάδας νησιών ή σε αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις).
9. Διερεύνηση των αναγκών σχεδίασης και εφαρμογής προγραμμάτων από απόσταση εκπαίδευσης σε θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και λειτουργία τουριστικών επιχειρήσεων.
10. Πραγματοποίηση ερευνών αγοράς προκειμένου να εντοπιστεί το προφίλ των τουριστών (αλλοδαπών και ημεδαπών) που επισκέπτονται τα νησιά, των προτιμήσεών τους και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κατά την επίσκεψη και παραμονή τους στα νησιά της Περιφέρειας (π.χ. σε επίπεδο ομάδας νησιών ή νησιού).
11. Πραγματοποίηση μελετών για την εκτίμηση των χωροταξικών παραμέτρων δημιουργίας ή επέκτασης σχετικών με τον τουρισμό δραστηριοτήτων σε νησιά της Περιφέρειας.
12. Πραγματοποίηση μελετών για τις ευρύτερες θεσμικές αλλαγές στις διαδικασίες συμμετοχής στον προγραμματισμό και τη διαχείριση προγραμμάτων ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.

Ως προς το χωρικό επίπεδο αναφοράς των απαιτούμενων μελετών, κρίνεται αναγκαία η αντιμετώπιση κρίσιμων θεμάτων σε επίπεδο Περιφέρειας, καταρχήν, αλλά και η εξειδίκευσή τους σε επίπεδο ομάδας νησιών ή και νησιού, στη συνέχεια.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, επιχειρείται η ανά ομάδα νησιών καταγραφή της τυπολογίας των μελετών που απαιτούνται στο πλαίσιο της

εφαρμογής του σεναρίου αειφορικής προσέγγισης. Ο τρόπος συμπλήρωσης του Πίνακα εμπεριέχει την έννοια της χρονικής προτεραιότητας, καθώς σε όλες τις ομάδες των νησιών απαιτούνται μελέτες όλων των κατηγοριών/τύπων που περιλαμβάνονται:

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.1: Τυπολογία απαιτούμενων μελετών ανά ομάδα νησιών

ΤΥΠΟΣ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ									
Ομάδα Νησιών	Αναπτυξιακές ΤΑΠ	Σκοπιμότητας	Κόστους οφέλους	Χωροταξικές	Πολεοδομικές - Ρυθμιστικές	Κυκλοφοριακές	Ειδικές περιβαλλοντικές	Έρευνας Αγοράς	Επικοινωνιακής Στρατηγικής
I			√	√	√	√	√	√	√
II			√	√	√	√	√	√	√
III		√		√	√	√	√	√	√
IV	√	√		√	√		√	√	√
V	√			√			√		
VI	√			√			√		

Πηγή:Ομάδα Μελέτης – ENVPLAN Γ. Θ. Τσεκούρας & Συν/τες

Σύμφωνα με τη θεώρηση της Ομάδας Μελέτης απαιτούνται μελέτες εξειδίκευσης των κατευθύνσεων του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφέρειας ανά ομάδα νησιών. Στις περιπτώσεις όπου έχουν εκπονηθεί Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες κρίνεται απαραίτητη η επικαιροποίησή τους. Με δεδομένο ότι η προστασία και ανάδειξη του εύθραυστου περιβάλλοντος των νησιών του Νοτίου Αιγαίου αποτελεί κύριο άξονα στην κατάρτιση του σεναρίου αειφορικής ανάπτυξης του τουρισμού, η εκπόνηση ειδικών περιβαλλοντικών μελετών οφείλει να αποτελεί επίσης προτεραιότητα με χωρικό επίπεδο αναφοράς έως και το νησί ή χωρικές ενότητες του νησιού.

Η εκπόνηση αναπτυξιακών μελετών ή Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων θεωρείται ως αναγκαιότερης για τις Ομάδες IV, V και VI, καθώς είναι αυτές που το δυναμικό τους έχει αξιολογηθεί λιγότερο ή αδρομερώς έως σήμερα (ιδιαίτερα των Ομάδων V και VI).

Μελέτες σκοπιμότητας ανάπτυξης π.χ. ειδικών μορφών τουρισμού, φαίνεται να είναι μεγαλύτερης προτεραιότητας για τα νησιά των Ομάδων III και IV.

Το επίπεδο και η ένταση ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας στα «δυναμικά και υπό πίεση» νησιά της Περιφέρειας (Ομάδες I και II) αποτελούν τον βασικό λόγο πρόκρισης μελετών Κόστους – Οφέλους για την αειφορική ανάπτυξη του τουρισμού σε αυτά (σταδιακή αλλαγή κατεύθυνσης υφιστάμενης τουριστικής ανάπτυξη, κ.λπ.).

Όσον αφορά τις προτεραιότητες για εκπόνηση ρυθμιστικών – πολεοδομικών μελετών θα πρέπει να σημειωθεί η άμεση αναγκαιότητα εκπόνησής τους στο πλαίσιο του Ν. 2508/97 τόσο για τον αστικό χώρο (ΓΠΣ) όσο και τον αγροτικό (ΣΧΟΟΑΠ) σε επίπεδο νησιού.

Στο πλαίσιο του ΕΠΠΕΡ έχουν ήδη υποβληθεί προτάσεις για εκπόνηση των ακόλουθων :

- ΓΠΣ Δ. Πάρου
- ΣΧΟΟΑΠ Δήμων Κύθνου, Δρυμαλιάς, Σερίφου, Σίφνου, Τήνου και Εξωμβούργου.

Παράλληλα, εκπονείται σήμερα το ΓΠΣ του Δήμου Νάξου, όπως και ΣΧΟΟΑΠ ορισμένων Δήμων της Ρόδου (Καλλιθέας, Νότιας Ρόδου).

Το πρόσφατο Διάταγμα του Υπουργείου Αιγαίου (ΦΕΚ 402Δ/14-5-2002) περί Χαρακτηρισμού ορισμένων μικρών νησιών του Αιγαίου, περιλαμβάνει επίσης διατάξεις πολεοδομικής υφής (με έμφαση στη δόμηση στις εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών περιοχές).

Πρόκειται για τα νησιά: Κίμωλος, Δονούσα, (Άνω) Κουφονήσι, Ηρακλεία, Σχοινούσα, Αμοργός, Ανάφη, Σίκινος, Φολέγανδρος (Ν. Κυκλάδων), Τήλος, Νίσυρος, Χάλκη, Μεγίστη, Κάσος, Τέλενδος, Ψέριμος, Αστυπάλαιας, Λειψοί, Αγαθονήσι και Αρκοί (Ν. Δωδεκανήσου).

Η εφαρμογή των διατάξεων αυτών στο πλαίσιο της ανάγκης για ιδιαίτερη προστασία μπορεί να συμβάλει στην κατεύθυνση της επιθυμητής ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας στα συγκεκριμένα νησιά.

Στα πλαίσια των Μέτρων 4.7 και 4.8 του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου εκπονούνται επίσης Αστικές Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις για τμήματα του αστικού χώρου της πόλης της Ρόδου (Αγ. Απόστολοι – Ασγούρου) και της κεντρικής περιοχής της Ερμούπολης, που στις πράξεις τους περιλαμβάνουν και μελέτες πολεοδομικού αντικειμένου.

Το μέγεθος και η ένταση των δραστηριοτήτων – λειτουργιών της πόλης της Ρόδου, (άμεσα η έμμεσα συναρτώμενες με τον τουρισμό) συνηγορούν στην αναγκαιότητα εκπόνησης ρυθμιστικής μελέτης για τον ομώνυμο Δήμο.

Γενικότερα, προτείνεται η διερεύνηση (με λεπτομέρεια) για τις πολεοδομικές μελέτες οικισμών των νησιών των τεσσάρων πρώτων Ομάδων νησιών (βαθμός προτεραιότητας).

Κυκλοφοριακές μελέτες απαιτούνται για την επίλυση υφιστάμενων προβλημάτων συμφόρησης / ανεπάρκειας (σύνδεση λιμανιών – κύριων οικισμών) κυρίως κατά την περίοδο της αιχμής της τουριστικής κίνησης με έμφαση στα νησιά των Ομάδων Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, αλλά και την αποφυγή υλοποίησης αξόνων που δεν υιοθετούν τις αρχές του αειφορικού σεναρίου (βλ. Ενότητα Β.1).

Έρευνες αγοράς και μελέτες επικοινωνιακής στρατηγικής οφείλουν να καταρτισθούν στη βάση των γενικών κατευθύνσεων για άλλου τύπου τουριστική ανάπτυξη (με προτεραιότητα στις Ομάδες νησιών Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙV).

B.4.2 Απαιτούμενα Έργα

Ως προς τη δομή και τις προτεραιότητες του Σχεδίου Δράσης που πρέπει να καταρτιστεί στη βάση μιας αειφορικής προσέγγισης ανάπτυξης του τουρισμού, αναφέρονται σε άλλο σημείο της μελέτης οι Άξονες Προτεραιότητας και τα Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου 2000-2006 και των τομεακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ. Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμη και η εκτίμηση της άμεσης ή έμμεσης / δυνητικής επίδρασης, επίπτωσης ή σύνδεσης τους με την τουριστική δραστηριότητα. Στον Πίνακα που ακολουθεί, δίνεται με συνοπτικό τρόπο η συσχέτιση των προγραμματισμένων αξόνων παρέμβασης και της επιθυμητής τουριστικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια.

Στη συνέχεια δίνονται με συνοπτικό τρόπο και έμφαση στη χωρική κατανομή τους, τα ενταγμένα, έως σήμερα, έργα του ΠΕΠ 2000-2006, καθώς και τα αντίστοιχα ενταγμένα στα Τομεακά Προγράμματα που αφορούν στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.2: ΔΟΜΗ ΠΕΠ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ 2000-2006

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΠΙΔΡΑΣΗ/ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1. Αντιμετώπιση των προβλημάτων του νησιωτικού χαρακτήρα - Βασικές υποδομές	1.1 Εναέριες μεταφορές	●
	1.2 Θαλάσσιες μεταφορές	●
	1.3 Χερσαίες μεταφορές	●
	1.4 Εκπαίδευση*	
	1.5 Υγεία - Πρόνοια	●
2. Προστασία περιβάλλοντος και βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων	2.1 Υποδομές περιβάλλοντος	●
	2.2 Προστασία δομημένου περιβάλλοντος	● ●
	2.3 Προστασία φυσικού περιβάλλοντος	
3. Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και αναπροσανατολισμός της	3.1 Υποδομές θαλάσσιου τουρισμού	●
	3.2 Δράσεις ενίσχυσης θαλάσσιου τουρισμού με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα	●
	3.3 Ενισχύσεις τουριστικής υποδομής	●
	3.4 Πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτιστικός τουρισμός	●
	3.5 Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού - Καινοτόμες δράσεις	●
4. Ενίσχυση και αξιοποίηση των δυναμικών νησιωτικών κέντρων ανάπτυξης	4.1 Δράσεις προώθησης της απασχόλησης & ενέργειες κατάρτισης	✓
	4.2 Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών	
	4.3 Δράσεις στήριξης ΜΜΕ	✓
	4.4 Ενίσχυση προωθητικών δραστηριοτήτων με ιδιωτική συμμετοχή	✓
	4.5 Βελτίωση του παραγωγικού περιβάλλοντος - Καινοτόμες εφαρμογές	✓
	4.6 Αναβάθμιση περιβάλλοντος και ποιότητα ζωής	✓
	4.7 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΤΠΑ	✓
	4.8 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΚΤ	✓

	4.9 Ενίσχυση νέων μορφών οικονομικής δραστηριότητας Ν. Λέρου	✓
--	--	---

* Αφορά αποκλειστικά κτιριακές εγκαταστάσεις μέχρι και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΠΙΔΡΑΣΗ/ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
5. Ανάπτυξη της υπαίθρου και ενίσχυση νησιών και περιοχών χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης	5.1 Υποδομές αγροτικής παραγωγής	✓
	5.2 Διαχείριση δασικών πόρων	✓
	5.3 Ενίσχυση αγροτικών δραστηριοτήτων. Επενδύσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων	✓
	5.4 Επενδύσεις διαφοροποίησης αγροτικού εισοδήματος - εμπορία γεωργικών προϊόντων ποιότητας	✓
	5.5 Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων	✓
	5.6 Υποδομές και δράσεις για την αλιεία	✓
	5.7 Βασικές υποδομές	✓
	5.8 Δράσεις προώθησης της απασχόλησης	✓
	5.9 Τόνωση της τοπικής οικονομίας με καινοτόμες δράσεις	✓
6. Τεχνική Βοήθεια	6.1 Εφαρμογή Ε.Τ.Π.Α	✓
	6.2 Εφαρμογή Ε.Γ.Τ.Π.Ε	✓
	6.3 Εφαρμογή Ε.Κ.Τ	✓

Άμεση

Έμμεση – συμπληρωματική - δυνητική

Πηγή: ΠΕΠ Ν. Αιγαίου – Επεξεργασία Ομάδας Μελέτης

- Ενταγμένα Έργα στο ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2000-2006

Και τα 15 έργα οδοποιίας συνδέονται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη των νησιών:

- Ρόδου: 5

- Κω: 1
- Καρπάθου: 1
- Καλύμνου: 1
- Χάλκης: 1
- Νάξου: 2
- Σύρου: 2
- Τήνου: 1
- Σίφνου: 1

Τα 13 έργα αποχέτευσης – επεξεργασίας λυμάτων / αντιπλημμυρικά κατανέμονται στα νησιά:

- Μύκονος: 1
- Λέρος: 1
- Πάρος: 1
- Τήνος: 1
- Αμοργός: 1
- Ρόδος: 6
- Κουφονήσι: 1
- Λειψοί: 1

Τα 2 έργα διαχείρισης υδατικών πόρων – εγγειοβελτιωτικά έργα αφορούν τα νησιά Κω και Πάρο.

Τα 4 έργα που αφορούν σε μουσεία κατανέμονται στα νησιά : Τήνος, Μεγίστη, Κάρπαθος και Ρόδος.

Τα 11 έργα που αφορούν εγκαταστάσεις λιμένων, τουριστικών λιμένων και αλιευτικών καταφυγίων κατανέμονται στα νησιά:

- Κάλυμνος: 1
- Κώς: 2
- Ρόδος: 3
- Κύθνος: 1
- Πάρος: 1
- Σύρος: 1
- Λειψοί: 1
- Φολέγανδρος: 1

Η κατανομή των 13 ενταγμένων στο ΠΕΠ έργων που αφορούν σε ανάπτυξη – ανάδειξη – αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων στα νησιά της Περιφέρειας είναι η ακόλουθη:

- Ρόδος: 2
- Κως: 3
- Πάτμος: 2
- Άνδρος: 2

- Θήρα: 1
- Λέρος: 1
- Τήλος: 1

- Έργα Τομεακών Προγραμμάτων Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου 2000-2006

➤ Διανομαρχιακά

- Μελέτες – Εργαλεία – Έρευνες

Η παρούσα μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας και η προώθηση της θεσμοθέτησης του ΧΣΠ Ν. Αιγαίου.

- Ιδιωτικές Επενδύσεις – Τουρισμός

Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, camping και ενοικιαζομένων επιπλωμένων διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στο Ν. 2601/98 Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και Επιχειρηματικά Σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων της Περιφέρειας.

➤ Νομός Δωδεκανήσου

- Έργα Διαχείρισης Απορριμμάτων

Περιλαμβάνεται ο ΧΥΤΑ Νήσου Τήλου και τα έργα υποδομής ΧΥΤΑ Δήμου Λειψών.

- Διαχείριση υδατικών πόρων – εγγειοβελτιωτικά

Περιλαμβάνονται τα έργα αξιοποίησης της λιμνοδεξαμενής Σκολωνίτη Ρόδου.

- Ανάπλαση – ανάδειξη – αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων

Περιλαμβάνεται μέρος του δικτύου πολιτιστικών στοιχείων «ΚΑΣΤΡΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ» – Διαδρομή Πολιτιστικού Τουρισμού, καθώς και έργα στερέωσης – αναστήλωσης μνημείων ακρόπολης Λίνδου, αποκατάστασης μεσαιωνικών μνημείων και οχυρώσεων Πόλης Ρόδου.

- Έργα υποδομής / προμήθεια – εγκατάσταση εξοπλισμού / παροχή υπηρεσιών για την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Περιλαμβάνεται πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας νερών ακτών κολύμβησης.

- Ιδιωτικές Επενδύσεις – Τουρισμός

Αφορά στην Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/98 (έτους 2000-) για ποιοτικό εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων και camping Γ' τάξης και άνω, (έτους 2001-) για εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και για ποιοτικό εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων και camping Γ' τάξης και άνω.

- Εκπαίδευση

Περιλαμβάνονται έργα που αφορούν στην αναβάθμιση σπουδών και εκπόνηση προγραμμάτων πρακτικής άσκησης των ανωτέρων σχολών τουριστικής εκπαίδευσης (ΑΣΤΕ), καθώς και των τεχνικών επαγγελματικών εκπαιδευτηρίων των σχολών τουριστικής εκπαίδευσης.

➤ Νομός Κυκλάδων

- Έργα Υποδομής Υγείας και Πρόνοιας

Περιλαμβάνεται ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός για το νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Σύρου.

- Έργα και εγκαταστάσεις λιμένων τουριστικών λιμένων και αλιευτικών καταφυγίων.

Περιλαμβάνεται το αλιευτικό καταφύγιο νήσου Ιου.

- Ανάπλαση, ανάδειξη, αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων.

Περιλαμβάνονται έργα συντήρησης και ανάδειξης Αρχαίας Καρθαίας Κέας, η διαμόρφωση και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου Σκάρκου Ίου και Ακρόπολης Αγίου Ανδρέα Σίφνου, η συντήρηση – στερέωση των μνημείων της Δήλου και η ανάδειξη, διαμόρφωση και αντικατάσταση του στεγάστρου στον αρχαιολογικό χώρο Ακρωτηρίου Θήρας.

- Έργα υποδομής / προμήθεια – εγκατάσταση εξοπλισμού / παροχή υπηρεσιών για την προστασία, αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Περιλαμβάνεται πρόγραμμα για την παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των ακτών κολύμβησης.

- Υποδομές Ενεργειακού Τομέα – Δίκτυα

Περιλαμβάνεται το έργο «Υποβρύχιες διασυνδέσεις Μέσης Τάσης Πάρου – Ίου.

- Ιδιωτικές Επενδύσεις – Τουρισμός

Αφορά στην ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/98 (έτους 2000-) για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων και camping Γ' τάξης και άνω.

Η αναφορά ποσοτικών δεικτών για ενισχυόμενες επιχειρήσεις μέσω δράσεων του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου δεν είναι δυνατή για το Μέτρο 3.3 (Ενισχύσεις Τουριστικής Υποδομής) καθώς δεν έχουν ενταχθεί έως σήμερα έργα σε αυτό. Στον Πίνακα Β.4.3 που ακολουθεί, δίνονται οι δείκτες εκροών με αναφορά στην Τιμή-Στόχο 2006, ανά Μέτρο του Αξονα Προτεραιότητας 3 που αφορά στον "Έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης και τον αναπροσανατολισμό της".

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.3: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΠΕΠ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ 2000-2006 - ΑΞΟΝΑΣ 3

ΜΕΤΡΟ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΜΟΝΑΔΑ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
3.1	Δίκτυο καταφυγίων - αγκυροβολίων τουριστικών σκαφών (Νέο)	Αριθμός καταφυγίων	10
3.2	Μαρίνες (Νέες) και Κέντρο Επισκευής και Διαχείρισης Σκαφών Αναψυχής (Νέο)	Αριθμός	2
3.3	Μεσαίες τουριστικές μονάδες (Βελτίωση)*	Αριθμός	30 (3.000 κλίνες)
	Μικρές τουριστικές μονάδες (Βελτίωση)*	Αριθμός	50 (750 κλίνες)
3.4	Ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων	Αριθμός	12
	Δημιουργία χώρων σύγχρονης πολιτιστικής δραστηριότητας	Αριθμός	
	Δημιουργία ή ανακατασκευή μουσείων	Αριθμός	
3.5	Ενίσχυση δράσεων εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Αριθμός	5
	Συνεδριακά κέντρα	Αριθμός	
	Κέντρα λουτροθεραπείας	Αριθμός	
	Προπονητικά κέντρα	Αριθμός	
	Πολιτιστικές διαδρομές	Αριθμός	
	Ενέργειες προβολής τουριστικού προϊόντος Περιφέρειας	Αριθμός	

* Πρόβλημα ποσοτικοποίησης των δεικτών

Πηγή: Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006 – Αξιολόγηση ΠΕΠ Ν. Αιγαίου, 2003.

Για τα υπόλοιπα Μέτρα του Αξονα 3 (πλην του 3.3), τα ενταγμένα έως σήμερα έργα δίνονται στον Πίνακα Β.4.4, με ταυτόχρονη αναφορά του ποσοστού απορρόφησής τους, ως ένδειξη του βαθμού επίτευξης της Τιμής – Στόχου 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.4: Στοιχεία απορρόφησης ανά ενταγμένο έργο του Άξονα 3 του ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006

Α/Α	Μέτρο	Τίτλος Έργου	Νομός	Νησί	Τελικός Δικαιούχος	Π/Υ Έργου	Νομικές Δεσμεύσεις	Πληρωμές Έργου	Απορρόφηση	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία Ένταξης
69	3.1	Αγκυροβόλιο Τουριστικών Σκαφών Νάουσας ν.Πάρου	ΚΥΚ	Πάρος	Ν.Α.Κυκλάδων	2.502.000	0	0	0,00%	Στάδιο συμπλήρωσης / διόρθωσης της μελέτης.	30/08/02
70	3.1	Αγκυροβόλιο Σκαφών Αναψυχής στη Σκάλα Αστυπάλαιας	ΔΩΔ	Αστυπάλαια	Λ.Τ.Δ.	4.050.000	0	0	0,00%	Στάδιο ελέγχου της μελέτης.	15/04/03
3.1						6.552.000	0	0	0,00%		
71	3.2	Κέντρο Επισκευής & Διαχείρισης Σκαφών Αναψυχής Ρόδου (Β' Φάση) (*)	ΔΩΔ	Ρόδος	Ν.Α.Δωδ/σου	5.169.235	5.169.235	4.727.769	91,46%	Το έργο σχεδόν ολοκληρώθηκε.	19/10/01
72	3.2	Ολοκλήρωση Κέντρου Διαχείρισης Σκαφών Αναψυχής - Μαρίνας Σύρου (*)	ΚΥΚ	Σύρος	Ν.Α.Κυκλάδων	4.110.000	3.041.826	1.979.193	48,16%	Το έργο σχεδόν ολοκληρώθηκε.	19/10/01
3.2						9.279.235	8.211.061	6.706.962	72,28%		
73	3.4	Αναστήλωση - Αξιοποίηση Ιπποτικού Φρουρίου Αρχαγγέλου ν. Ρόδου - Α' Φάση	ΔΩΔ	Ρόδος	Δ. Αρχαγγέλου	393.428	393.428	236.269	60,05%	Το έργο σχεδόν ολοκληρώθηκε.	13/05/02
74	3.4	Μουσείο Μαρμαροτεχνίας στον Πύργο Τήνου	ΚΥΚ	Τήνος	Π.Τ.Ι. Ε.Τ.Β.Α.	2.719.963	0	0	0,00%	Το 1ο υποέργο δημοπρατείται στις 21/5.	24/07/02
75	3.4	Συντήρηση - Αποκατάσταση Αναστηλωμένης Ρωμαϊκής Οικίας Κω	ΔΩΔ	Κως	Υπ. Πολιτισμού	2.723.022	689.655	53.450	1,96%	Το 2ο υποέργο δημοπρατήθηκε 18/9. Στάδιο υπογραφής σύμβασης. Στάδιο υλοποίησης 1ου και 3ου υποέργου (αυτεπιστασίες).	31/07/02
76	3.4	Αποκατάσταση-ανάδειξη Νικολαΐδη στην Πάτμο	ΔΩΔ	Πάτμος	4η Ε.Β.Α.	469.550	469.552	70.657	15,05%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία).	01/08/02

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.4: Στοιχεία απορρόφησης ανά ενταγμένο έργο του Αξονα 3 του ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006 (συνέχεια)

A/A	Μέτρο	Τίτλος Έργου	Νομός	Νησί	Τελικός Δικαιούχος	Π/Υ Έργου	Νομικές Δεσμεύσεις	Πληρωμές Έργου	Απορρόφηση	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία Ένταξης
77	3.4	Αποκατάσταση Ιερής Μονής Ζωοδόχου Πηγής Πάτμου	ΔΩΔ	Πάτμος	4η Ε.Β.Α.	856.933	856.933	137.960	16,10%	Στάδιο υλοποίησης 1ου υποέργου (αυτεπιστασία) και έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας για το 2ο υποέργο.	06/08/02
78	3.4	Αποκατάσταση ιπποτικής οικίας Τζέμ στη Μεσαιωνική πόλη της Ρόδου	ΔΩΔ	Ρόδος	4η Ε.Β.Α.	743.000	743.000	54.914	7,39%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία).	21/08/02
79	3.4	Διαμόρφωση και Ανάδειξη Αρχαιολογικού Χώρου Αρχαίας Θήρας	ΚΥΚ	Θήρα	ΚΑ' Ε.Π.Κ.Α.	1.760.822	0	0	0,00%	Στάδιο έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας.	17/09/02
80	3.4	Έκθεσης Ιστορικής Συλλογής Καστελλόριζου στο Οθωμανικό Τέμενος	ΔΩΔ	Μεγίστη	4η Ε.Β.Α.	528.247	431.402	62.470	11,83%	Στάδιο υλοποίησης 1ου υποέργου (αυτεπιστασία) και έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας για το 2ο υποέργο.	27/09/02
81	3.4	Αποκατάσταση Ναού Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στη Λέρο	ΔΩΔ	Λέρος	4η Ε.Β.Α.	410.858	410.858	16.717	4,07%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία).	04/10/02
82	3.4	Δίκτυο Μνημείων ν. Τήλου	ΔΩΔ	Τήλος	4η Ε.Β.Α.	1.115.187	520.232	33.068	2,97%	Στάδιο υλοποίησης 1ου υποέργου (αυτεπιστασία) και έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας για το 2ο υποέργο.	07/10/02
83	3.4	Στεραίωση, αναστήλωση και ανάδειξη αρχαίου τείχους Νισύρου	ΔΩΔ	Νίσυρος	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	730.000	730.000	6.153	0,84%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία).	07/10/02
84	3.4	Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Πόλεως Κω	ΔΩΔ	Κως	4η Ε.Β.Α.	968.452	264.123	6.096	0,63%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία) 1ου υποέργου.	17/10/02
85	3.4	Αρχαιολογικό Μουσείο Καρπάθου	ΔΩΔ	Κάρπαθος	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	440.205	0	0	0,00%	Αναμένονται οι μελέτες για έλεγχο.	24/10/02

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.4: Στοιχεία απορρόφησης ανά ενταγμένο έργο του Αξονα 3 του ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006 (συνέχεια)

A/A	Μέτρο	Τίτλος Έργου	Νομός	Νησί	Τελικός Δικαιούχος	Π/Υ Έργου	Νομικές Δεσμεύσεις	Πληρωμές Έργου	Απορρόφηση	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία Ένταξης
86	3.4	Βελτίωση Αρχαιολογικού Μουσείου Ρόδου	ΔΩΔ	Ρόδος	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	1.798.680	1.306.290	0	0,00%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία) 1ου και 2ου υποέργου.	25/10/02
87	3.4	Διαμόρφωση και Ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου Υψηλής Άνδρου	ΚΥΚ	Άνδρος	ΚΑ' Ε.Π.Κ.Α.	880.410	0	0	0,00%	Στάδιο έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας.	29/11/02
88	3.4	Στερέωση-Συντήρηση Βυζαντικών Μνημείων Άνδρου	ΚΥΚ	Άνδρος	2η Ε.Β.Α.	303.469	0	0	0,00%	Αναμένονται οι μελέτες για έλεγχο.	29/11/02
89	3.4	Αποκατάσταση και ανάδειξη Παλαιού Πυλίου στην Κω	ΔΩΔ	Κως	4η Ε.Β.Α.	586.940	205.429	0	0,00%	Στάδιο υλοποίησης (αυτεπιστασία) 2ου υποέργου.	29/11/02
90	3.4	Στερέωση - Ανάδειξη της Νότιας Ρόδου και Αποκατάσταση Ελληνιστικής Γέφυρας	ΔΩΔ	Ρόδος	Δ. Ρόδου	1.030.000	452.458	0	0,00%	Στάδιο υλοποίησης του 1ου υποέργου.	29/11/02
91	3.4	Αποκατάσταση Οικίας Δημητρακόπουλου στη Παροικιά Πάρου	ΚΥΚ	Πάρος	Δ. Πάρου	871.440	0	0	0,00%	Στάδιο ελέγχου μελέτης.	07/01/03
92	3.4	Αποκατάσταση, Συντήρηση και Ανάδειξη Ι.Μ. Χοζοβιώτισσης Αμοργού	ΚΥΚ	Αμοργός	4η Ε.Β.Α.	586.940	188.994	0	0,00%	Στάδιο έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας 1ου υποέργου.	07/02/03
93	3.4	Αρχαιολογικό Μουσείο Κιμώλου	ΚΥΚ	Κίμωλος	ΚΑ' Ε.Π.Κ.Α.	402.252	0	0	0,00%	Στάδιο έκδοσης απόφασης αυτεπιστασίας.	07/02/03
94	3.4	Διαμόρφωση και ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Φυλακωπής Μήλου	ΚΥΚ	Μήλος	ΚΑ' Ε.Π.Κ.Α.	880.411	0	0	0,00%	Στάδιο προέγκρισης αυτεπιστασίας.	07/02/03
95	3.4	Επισκευή και Αναστήλωση του Πυργομονάστηρου του Χριστού Φωτοδότη στο Δανακό Νάξου	ΚΥΚ	Νάξος	Δ.Α.Β.Μ.Μ.	1.321.500	0	0	0,00%	Στάδιο σύνταξης τευχών δημοπράτησης.	07/02/03
96	3.4	Ανάδειξη Αρχαίου Πύργου Αγ. Τριάδος Αμοργού και Περιβάλλοντος Χώρου	ΚΥΚ	Αμοργός	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	646.000	0	0	0,00%	Στάδιο προέγκρισης αυτεπιστασίας.	20/02/03

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.4: Στοιχεία απορρόφησης ανά ενταγμένο έργο του Αξονα 3 του ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006 (συνέχεια)

A/A	Μέτρο	Τίτλος Έργου	Νομός	Νησί	Τελικός Δικαιούχος	Π/Υ Έργου	Νομικές Δεσμεύσεις	Πληρωμές Έργου	Απορρόφηση	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία Ένταξης
97	3.4	Συντήρηση και Ανάδειξη Αρχαίου Υδραγωγείου Νάξου και Ιερού των Πηγών στις Μέλανεζ	ΚΥΚ	Νάξος	Πανεπιστήμιο Αθηνών	1.138.000	0	0	0,00%	Στάδιο προέγκρισης αυτεπιστασίας.	12/05/03
98	3.4	Ιστορικό - Λαογραφικό Μουσείο του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου	ΚΥΚ	Σύρος	Πανεπιστήμιο Αθηνών	460.900	0	0	0,00%	Στάδιο σύνταξης τευχών προκήρυξης της οριστικής μελέτης.	12/05/03
99	3.4	Επισκευή Σχολής Ουρσουλινών Χώρας Νάξου και Μετατροπή σε Πολιτιστικό Κέντρο	ΚΥΚ	Νάξος	Δ. Νάξου	1.850.000	0	0	0,00%	Στάδιο σύνταξης τευχών προκήρυξης της οριστικής μελέτης.	22/05/03
100	3.4	Αναστήλωση και Ανακαίνιση Νότιου Συγκροτήματος Μεγάλης Ροτόντας Τουριστικών Εγκαταστάσεων Καλλιθέας Ρόδου - Β' Φάση	ΔΩΔ	Ρόδος	Δ. Καλλιθέας	2.795.620	0	0	0,00%	Στάδιο ελέγχου των μελετών.	22/05/03
101	3.4	Αρχαιολογικό Μουσείο Καλύμνου	ΔΩΔ	Κάλυμνος	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	898.000	0	0	0,00%	Στάδιο προέγκρισης αυτεπιστασίας.	22/05/03
102	3.4	Αρχαιολογικό Μουσείο Νίσυρου	ΔΩΔ	Νίσυρος	ΚΒ' Ε.Π.Κ.Α.	696.900	0	0	0,00%	Στάδιο προέγκρισης αυτεπιστασίας.	22/05/03
3.4						31.007.129	7.662.355	677.754	2,19%		
103	3.5	Άξιοποίηση Σπηλαιού Αντιπάρου (Α' Φάση)	ΚΥΚ	Αντίπαρος	Κ. Αντιπάρου	463.300	0	0	0,00%	Στάδιο επικαιροποίησης τευχών δημοπράτησης.	20/05/03
104	3.5	Αποκατάσταση - Επισκευή Ανεμόμυλων και Παλαιού Φάρου Λιμένα Ίου	ΚΥΚ	Ίος	Δ. Ίου	340.193	0	0	0,00%	Στάδιο επικαιροποίησης τευχών δημοπράτησης.	20/05/03
3.5						803.493	0	0	0,00%		

Πηγή: Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2000-2006 – Αξιολόγηση ΠΕΠ Ν. Αιγαίου, 2003.

Με βάση τις κύριες κατευθύνσεις πολιτικής για την υλοποίηση του σεναρίου αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας (Ενότητα Β.1.2) και λαμβάνοντας υπόψη τα ήδη υλοποιημένα και προγραμματιζόμενα προς υλοποίηση έργα ανά νησί της Περιφέρειας, η Ομάδα Μελέτης κρίνει σκόπιμη την καταγραφή των ακόλουθων θεματικών πεδίων έργων ανά Ομάδα νησιών, που απαιτούνται επιπλέον - των προαναφερομένων - με στόχο τη διευκόλυνση υλοποίησης του συγκεκριμένου σεναρίου τουριστικής ανάπτυξης ανά χωρική ενότητα (ομάδα νησιών).

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.5: Απαιτούμενες κατηγορίες παρεμβάσεων ανά Ομάδα νησιών και προτεραιότητα

Κατηγορίες παρεμβάσεων	Ομάδα Ι	Ομάδα ΙΙ	Ομάδα ΙΙΙ	Ομάδα ΙV	Ομάδα V	Ομάδα VI
Λιμένες/τουριστικοί λιμένες	-	1(Θήρα)	-	2	2	1
Αεροδρόμια - ελικοδρόμια	-	-	-	-	-	-
Κυκλοφοριακές παρεμβάσεις	1	1	3	3	-	-
Ύδρευση	1 (Κως)	1	1 (πλην Άνδρου)	1 (πλην Νάξου)	1	1
Αποχέτευση - Συστήματα Επεξεργασίας & Διάθεσης Λυμάτων	2	2	2	2	1	3
Διαχείριση Απορριμμάτων	2	1	1	1	1	2
Υποδομές Ενέργειας	-	-	-	-	3	3 (Αρκοί, Μαράθι)
Υποδομές Τηλεπικοινωνιών	-	-	-	-	-	2(Αρκοί, Μαράθι, Τέλενδος, Ψέριμος)
Υποδομές Υγείας & Πρόνοιας	3 (Κως)	1	1 (πλην Σύρου)	1	1	1
Ανάπτυξη Έρευνας – Τεχνολογίας – Διαχείριση Πληροφοριακών Συστημάτων	3	-	3	3	-	-
Υποδομή Εξειδικευμένης Εκπαίδευσης	1	1 (Σύρος)	-	-	-	-
Κατάρτιση	1	1	3	2	2	2
Ανάπλαση - αξιοποίηση περιοχής / ειδικές πολεοδομικές παρεμβάσεις	2	2	2	2	3	3
Υποδομές Πολιτισμού	3	3	-	2	3	3
Υποδομές διαχείρισης / αξιοποίησης φυσικών περιοχών	2	1 (Θήρα)	2	2	2	2
Υποδομές υποστήριξης ειδικών μορφών τουρισμού	2	3	2	2	2	2
Δικτύωση	-	-	-	1	1	2
Προβολή / προώθηση	3	3	2	2	2	1

Πηγή: Ομάδα Μελέτης - ENVIPLAN Γ. Θ. Τσεκούρας & Συν/τες

Στο πλαίσιο του σεναρίου της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης κρίνεται σκόπιμη η ενδεικτική αναφορά σε ένα Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου με υπαρκτές εφαρμογές στον τουρισμό.

Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου για Ελληνικές Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις (EMAS – H/GR)* έχει ως στόχο τη βιωσιμότητα μιας «τουριστικής βιομηχανίας» με κύρια χαρακτηριστικά τη φιλικότητα και ευαισθησία στο περιβάλλον.

Η συμμετοχή είναι εθελοντική με τελικό στόχο την προώθηση της περιβαλλοντικής διαχείρισης στις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις και στην παροχή πληροφοριών στο κοινό σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που συμμετέχουν**.

Το EMAS – H/GR έχει σχεδιαστεί ώστε να προσφέρει στις συμμετέχουσες μονάδες:

- Βελτιώσεις στις Περιβαλλοντικές Επιδόσεις
- Καλύτερη Διοίκηση
- Οικονομικά Οφέλη
- Εξασφάλιση Χρηματοδότησης
- Συμμόρφωση με τη νομοθεσία

Τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν / εφαρμοσθούν από κάθε μονάδα που επιθυμεί τη συμμετοχή της στο EMAS – H/GR, αφορούν σε:

- Περιβαλλοντική Πολιτική
- Περιβαλλοντική Ανάλυση
- Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα
- Περιβαλλοντικό Σύστημα Διαχείρισης
- Κύκλο Εσωτερικής Περιβαλλοντικής Επιθεώρησης
- Περιβαλλοντική Δήλωση
- Επικύρωση

* Το EMAS – H/GR αποτελεί την προσαρμογή στις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις του EMAS (Κοινοτικού Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου) το οποίο καθιερώθηκε αρχικά για τη βιομηχανία από τον Κανονισμό 1836/93/ΕΟΚ.

** Αναλυτικά βλ. Ε.Ε. – Γενική Δ/νση XI «Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου για Ελληνικές Ξενοδοχειακές Εγκαταστάσεις EMAS – H/GR, Οδηγός Εφαρμογής».

Τα περιβαλλοντικά θέματα που αντιμετωπίζονται και οι επιδόσεις των οποίων αποτιμώνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Συστήματος αφορούν σε:

- Γενικές Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις
- Διαχείριση Ενέργειας
- Διαχείριση Νερού
- Διαχείριση Απορριμμάτων
- Θόρυβο
- Διαχείριση Προμηθειών και Υπεργολάβων
- Θέματα Υγιεινής και ασφάλειας
- Θέματα Προσωπικού
- Εξωτερική Περιβαλλοντική Πολιτική
- Οργάνωση.

Μετά την αναγνώριση – ανάλυση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων μιας ξενοδοχειακής μονάδας μπορούν να ληφθούν κατάλληλα μέτρα για τη μείωση έως ελαχιστοποίησή τους. Προτείνονται μέθοδοι που αφορούν επενδύσεις για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργίας της μονάδας και μέθοδοι προστασίας της φύσης.

Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου στοχεύει στην αειφόρο ανάπτυξη και στη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων μιας ξενοδοχειακής μονάδας μέσω οργανωμένων διαδικασιών για την προστασία του περιβάλλοντος με ταυτόχρονη οικονομική ωφέλεια λόγω μείωσης του λειτουργικού κόστους της μονάδας.

Τέτοιες περιπτώσεις, λιγοστές έως σήμερα, καταγράφονται και από ελληνικές ξενοδοχειακές μονάδες.

- Παράδειγμα πιστοποίησης ξενοδοχειακής επιχείρησης κατά ISO 14001

Ο Όμιλος Maris Hotels καταβάλλει προσπάθεια για ενεργό συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος. Το Candia Maris ήταν το πρώτο ξενοδοχείο στην Ελλάδα, το τρίτο στη Μεσόγειο και στα 100 παγκοσμίως που έλαβε Πιστοποιητικό Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001. Με την πιστοποίηση και των υπόλοιπων ξενοδοχείων, τα Maris Hotels είναι η τρίτη αλυσίδα, μετά τα Forum Hotels και Intercontinental Hotels, που όλες

οι μονάδες της έχουν πιστοποιηθεί κατά ISO 14001. Οι βασικοί άξονες του περιβαλλοντικού προγράμματος αφορούν στη διαχείριση στερεών αποβλήτων, στη διαχείριση υγρών αποβλήτων, στη διαχείριση ενέργειας και φυσικών πόρων και στη διαχείριση εκπομπών ρύπων.

Άλλες δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος αφορούν στην Εφαρμογή Οικολογικής Γεωργίας από το Νοέμβριο του 1995 στους κήπους των Maris Hotels, σε φιλικές προς το περιβάλλον αρχές αντιμετώπισης ζωικών εχθρών (μέσα μαζικής παγίδευσης εντόμων, επιτρεπόμενες από τη νομοθεσία δραστικές ουσίες), σε ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών με ξενοδοχεία από χώρες Ευρώπης, Ασίας, Αμερικής που εφαρμόζουν Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001.

Περαιτέρω, στα Candia Maris και Creta Maris, ολοκληρώθηκε ένα πρωτοποριακό έργο εξοικονόμησης ενέργειας. Στο Candia Maris το έργο αφορά στην εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών, συστήματος ψύξης από θάλασσα και παραγωγή νερού από θαλασσινό νερό, ενώ στο Creta Maris στην εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών και αφαλάτωσης υφάλμυρου νερού.

Το ηλιακό πεδίο του Candia Maris είναι ένα από τα μεγαλύτερα της Ευρώπης για την παραγωγή θερμού νερού. Το έργο φιλοδοξεί να καταστεί πανευρωπαϊκό πρότυπο ξενοδοχειακής μονάδας που συνδυασμένα επιλύει τα τρία σημαντικότερα θέματα μηχανολογικών υποδομών που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών δηλαδή την παροχή νερού υψηλής ποιότητας, την παραγωγή θερμού νερού και την παροχή κλιματισμού με τον πλέον ολοκληρωμένο και περιβάλλοντα φιλικό τρόπο.

Τέλος σημειώνεται ότι ο Hotelplan απένειμε στα ξενοδοχεία Creta Maris, Bella Maris και Silva Maris τη Διάκριση "Environmental Hotel Award 2001 for the ecological contribution to a sustainable tourism", η οποία δίνεται στα ξενοδοχεία που ασκούν περιβαλλοντική πολιτική και δίνουν ιδιαίτερη σημασία στη διαχείριση νερού, ενέργειας, στο διαχωρισμό απορριμμάτων, στην προτίμηση προμήθειας προϊόντων από την τοπική αγορά, στην εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα περιβάλλοντος κ.λπ.